

2361

Ülevaade Väike-Lähtu Algkoolist Haapsalu rajoonis.

1. Kooli ametlik nimetus käesoleval ajal on Väike-Lähtu Algkool. Töötas selles koolis 1922-1957 a., alul kaks aastat õpetajana, peale selle kuni 1957. a. 1. septembrini, s.o. 33 aastat juhatajana.
2. Praegune, ametlikult nimetatud Väike-Lähtu Algkool on saanud ligikaudsete andmete järel asutatud 1882. aasta talvel kaheklassilise apostliku-õiguse kihelkonnakoolina Riia Apostliku-õiguse konsistooriumi poolt, s.o. sel ajal kui Lähtus algas uuvahetus, mille tagajärjel ka ap.-õiguse kirik ehitati ja selle uude kihelkonnakooli asutati. Et aga kohe vastavaid ruume nii kiriku kui ka kooli jaoks polnud, siis asusid alguses mõlemad, s.o. kool ja kirik umbes ühe kilomeetri kaugusel kooli praegusest asukohast Väike-Lähtu külas Panga talus. Esimesel aastal töötas kool müüduki õpilaste edasijõudmise järel klasside arvu poolest, õpilaste arvuga umbes 20 ja 30 vahel. Esimeseks koolijuhatajaks olund selleaegne Haapsalu Ap.-õiguse kiriku preester Politajev, kes küll koolis tunde ei

andnud, kuid kelle juhatusel alla kooli
siiski kuulub, nagu tolleaegsed kihelkonnakoolid
harilikult võin, mis alid ehitatud
iga viieks juurde.

Õpetajaks olnud esimesel aastal megi Martin
Tammert, Riia vaimuliku Seminari haridusega,
kes ka kõrti kohuseid täitnud ja
kõrti palga saanud, selleaegse määruse
järel 300 rubla aastas Riia konsistooriumi
poolt. Teisel aastal olnud koolis juba
kaks kõrti õpetajaks, endine M. Tammert
ja Karp Strider, kelle hulgas üks küüba-
nein kõrt 300 rubla palga sai, teine noor-
nem-kõrtkooliõpetaja aga 250 rubla
aastas konsistooriumi poolt. Juhatajaks
olnud siis preester Aleksander Bežanitsky;
peale selle on mõnel aastal megi kuni neli
õpetajat olnud ühes preestriga, s.o. preester,
kõrt, kõrtkooliõpetaja ja üks abiõpetaja.

Ligikaudu on koolis alguvalt s.o. 1882. a.
alates kuni 1918. a. üldse vahetustega töö-
tanud 15 õpetajat. Harilikult on aga koolis
korraka töötanud üks kolm õppejõudu.

Kooli majanduslikud kulud kandis küüba-
neinvalitsus.

Esimesil aumisaastail olnud koolil
taxistuste ja rakustega võidelda ja tulnud
meigi kohtuga tutvust teha, et enda
olimasolu kaitsta.

Sel ajal olnud Väike-Lähtu mõisa omanikuks keegi parun von Rosen, kes ülemalnimetatud kooli ja kirikut mugu pole sallinud ja sellepärast kõigiti ingumuste abivõudega püüdnud kooli edennemist ja üldse olemasolu takistada.

Panga talu olnud rendikohal Mikkel Reichardti käes ja kuulunud ülemalnimetatud parun Roseni võimupüüridesse. Parun von Rosen ähvardanud korduvat koolilaste koerad peale ässitada, et need lapsi lõhki kimvsiid. Peale selle määranud ta ka majale ja kohale kuulmata kõrge renti peale. Kui siis talude rendikohad ostu tarvis väljakuulutatud, kutsutud ka Panga talu peremees Mikkel Reichardt kohta ära ostma. (see olnud 25. juunil 1883. a), kus parun von Rosen öelnud: „Sina, Panga Mikkel Reichardt, maksad selle eest, et sinu majas on ilus vene köök ja suur kell (kirikum kell) ja ka kool, 258 rubla 40 kopikat renti, ja kui koha tahad ära osta, siis 5000 (viistuhat) rubla!“ Endine harilik rent olanud 25 rubla 11 dessatiini suuruse koha pealt aastas. Selle peale läinud an'kohtumäinise ületüügi rendikõrgendamise pärast, mis sellega lõppenud, et parun von Rosen kaotanud

mõisapidamise õiguse ja lastud ka viinakööride inspektori ametist lahti; millises ametis ta olnud. Peale selle tulnud tal veel trahvigi makuks, nii et öelnud mehe viimase isegi, et ta istub nagu püssirohu tünnil, mis iga silmapilku võib plahvata. 1886. a. müünud ta mõisa ära kellegile parun L-le (Lüdersvilt, nimetata), kui kirikule, mõisa maast muidugi, ka maa võeti ja ühes sellega ka koolile ora, mis siis kõhtrite kaudu oli. Maa suurus ei tea, kuna Mikkel Riichardt. poeg, kellelt need eelmised andmed on saadud, on mõne aasta eest surunud.

Panga talus avas kool 7 aastat 1882-1889. aastani, kuni ta 1889. a. praegusele kohale üle viidi, mis kiriku kõrval kihelkonnakoolimajas ehitati, kus ta 1918. aastani töötas 2. kl. kihelkonnakoolina, siis võeti ta Lääne maakonna avaliktruse poolt üle avalikuks algkooliks.

1918. a-1920. a. oli kool kolmeklassiline algkool ja töötas ühe õppejõuga - õp. Kelene Mutt. 1920. a. peale muudeti kool nelja-klassiliseks, töötades samuti ühe õppejõuga - Jakob Mutt, mille hoolitsusel kool sai mõisamaade jaotamise ajal ka 31. tünnmaa suurese maa ala mõisasündamest, mida kamtas kaskijuhataja.

1922. a. määras Lääne Maakonna-
valitus teiseks õpetajaks senise Vigala-
Peru kooli algkooli õpetaja Maria Petersoni;
kes töötas kaks aastat õpetajana ja
peale selle samas koolis juhatajana
1924-1957. a. n. o. 33 a.

3. Kooli asukoht on Haapsalu rajoonis
Väike-Lähtu külas juba algusest saadik.

4. Etutamine pööras sel ajal - viielkonna-
kool kriisi juures, millest hiljem kuju-
nes avalik algkool, ümberkandis
asuvate küladega - V. Lähtu, Kaaniku,
Vanaküla, Mursküla, Nõmmeküla.

Külade elanikud olid parunite ajal
V. Lähtu mõisa teenused, hiljem aga
väikete talundite pidajad. Olevat siin
kunagi ka väike kauplusni alund,
kuid nüüd pole sest enam jälgegi järel.

ellaantee oli veel 1930. aastani peaaegu
porilornis kevade ti. ja sügise ti; nüüd
on aga ümne korraline 2. ul. maantee.
Mõne aasta eest avati siin ka Haapsalu-
Lähtu vaheline omnibussiliin, mis pidevalt
töötat igapäev, kaks korda päevas.

5. Eesti kodanluse ajal vähendati kooli
maa ala kuni ühe hektarini koos
majaalusega; millest osa on maja ja
kooli aiad all, teine osa õpetajatel
kasvatamiseks.

6. Koolihoone, ehitatud 1889. a., on massiivne
^{ühikorruseline} raudoorivundist seinetega, viid sinelli- või
kiilukatusega hoone. Münd a. 1960. a.
augustikuuks tehti majale peale ammu-
oodatud eterniitkatus. Majas on põigiti
läbi koridor, millel ühel pool on kaks
klassiruumi pörandapiinnaga 5×9 m ja
 $5,5 \times 9$ m., teisel pool koridori on tarbekorral
kaks õpetaja korter-tuba ja köök ruum-
lagis. Kaks õpetaja korral töötab kaal-
ke kaks klassiruumis, ühe ajal aga ühes,
kuna teist klassiruumi kasutatakse
nis vahetundideks, võimlemiseks, paiste
käsitööks jne.

7. Elagu eespool öeldud, ehitati koolimaja
1889. a. kirikuvallitsuse korraldusel ja kulul.

8. Milline oli koolimööbel alguses, pole mulle
teada, 1922-1930. a. umbes oli klassis veel vanu
nelgiistmelisi koolipinke, samuti ka mõned
kaheistmelised, vist küll pärit algastastist.
Õpetaja jaoks oli kantseel, mis veel nüüdki
alles, kuid seisab ammu juba kasutamata,
kuna laud ja taburett on kantseeli väga
tõrjunud. Klassitahvelid on üks kaks-
jalgses raamis, teine kolmejalgses.

Pealt 2-3 on kõik koolipinkid uuendatud
ja neid värvitakse siin vähe algadele

Pealt 1930. a. on klassi muretsenud õppe-
vahendite kapp ja riinud vihkivõrk jaoks.
Klassiruum on korralikult remonditud ja kenasti hoiu-
tatud.

Alguses oli õppevahendeid väga vähe, hiljem suuresti neid võimaluse järel igal aastal juurde. Algaastail olund koolil kasutada kõrvuti kumilve harmaonin, hiljem 1938 a. sai kool endale uue korraliku harmooniumi. Raamatukogu oli samuti enalgu väike, hiljem aga suurenes ja õpilased kasutasid seda kooliväliseks lugemiseks üha rohkem. Raamatud olid eestikeelsed. Neid suurestatare igal aastal võimaluse järel juurde. Nüüd on õppevahendeid peaaegu ka piisavalt.

9. Üldiselt töötas kool neljanklassilise algkoolina, kord aga oli ka viis klassi; 1928./29. õ. a. ja 1929./30. õ. a. s. o. kaks aasta kestel.

1927./28. õ. a. töötas koolis õpetajana Salme Kuldrepp - nüüd Laanaja. 1928./29. õ. a. ja 1929./30. õ. a. töötas koolis õpetajana Villem Tomson (surinud) elludugi toimus neli aastail ka koolitöö kahe klassi-komplektiga. Peale selle oli veel kord kaks õppejõudu kahe klassi-komplektiga 1951./52. ja 1952./53. õ. a. Siis oli õpetajaks Lia Meeas, praegune Suure-Lähten 7a. kooli õpetaja Lia Saska.

1931. a. - 1940. a. töötas kool tegelikult kolme klassiga ühes komplektis, kuid nii

et vahete vahel üks, s.o. I ul. ära jäi ja
IV ul. ikka viimane pidi olema.

Käiv. ülejäänud aastad töötas
koolis ikka üks õppjõud ühe klassi-
komplektiga ja ühe klassiga, kus
mõniskord õpilaste arv oli isegi
40. Harilik arv oli ikka 32-39.

Sellinud aastaid oli 19. Koolis olid I+II+III+IV ul.
Kooli astumisel ei nõutud õpilasilt eeltead-
mini.

10. Õpilasilt nõuti võimalikult kindlaid tead-
misi võtust õppeaineis, korralikku käi-
tumist, viisakust jne. Tuli ette ka õppeas-
taid, mil polnud vaja karistada või korral-
dada ühtegi õpilast, kuna õpilaskollek-
tiiv hoolitus ise korra eest oma kaastaste
hulgas ja tuli sellega toime väga hästi;
surveabinõunid tarvitamata.

11. Õppeplaan kuni 1922. a. pole mul teada,
kuna sellest ajast pole alal hoidnud vas-
tavaid andmeid. Eitan niin järgnevalt ühe
õppeplaani 1938/39. kooliaastast.

Etjalugu käsitas eestlaste elu-ala vanast
ajast kuni näesoleva ajani. Geograafias
käsitati samuti eestlaste valduse kuu-
rad maaala. Loodusõpetus käsitas loodus-
likke nähtusi, mullastikku, taimestikku,
loomastikku, jne. Eestlaste maaala üh-
tuses.

Õppeained.	Klassid.				Kokku.
	I	II	III	IV	
1. Emakeel ja kodulugu.	9.	9	8	7	33
2. Ühisõpetus.	2	2	2	2	8
3. Ajalugu.	-	-	-	2	2
4. Matemaatika.	5	5	5	5	20
5. Loodusõpetus ja tervishoid.	-	-	3	3	6.
6. Illustatsioon.	-	-	-	2	2
7. Joonistamine.	2	2	2	2	8
8. Kirjutamine - pooltundides.	1	1	1	-	3
9. Tööõpetus.	2	2	2	2	8.
10. Võimlemine.	2	2	2	2	8
11. Laulmine.	2	2	2	2	8.
12. Klassijuhataja tund.	1	1	1	1	4.
Kokku.	26.	26.	28	30.	110.

Oli ju ka vahetevahel väikese munda-
tuse õppeplaanis, kuid üldjoontes oli ta selline,
nagu tabelis näidatud, samuti õpikute osas.

12. Kooli õppekoolis oli kõigis aineis eestikul.

13. Et on palju aega möödunud, ei mäleta
kõiki õpikuid, kuna neid pole alal hoidud.

I ja II kl. oli eestikeeles huvitaja, teinud matema.

Laulmises oli Riho Pärn Lemmiklaulu.

Käsitöö õpetamises tulid küll tööriistad rohkem
delt kaasa tunda, kuna koolil oli ainult paar

pussnuga, mõni papitöökammi nuga ja
kaamatu poovimiseks press ja köövel.

Käsitöö materjalid muretses kohal kooli
juhataja.

Käsitöö osas tehti lihtsamaid puntoid ja kaunistati need noaltõigetega, keegeldati, õmmeldi linakeri värviliste lõngadega, tehti paberi, papi ja laastutoid ning poogiti raamatuid ja valmistasid na saapa- või riideharju.

14. Õppetöö algas sügisel harilikult septembrikuu keskpaigast 15-16. sept. ja lõppes kevadel maikuu lõpul.

Gälvine vahelaeg oli 23. det. kuni 7. jaanuarini, kevadine-poolteisenädalane vahelaeg märtsi lõpul või aprillis. Peale selle seisis koolitöö vnl 31. okt., 24. veebruaril, 25. märtil ja 1. mail.

15. Tunniplaani koostas koolijuhataja õppeplaani kohaselt, kinnitas selle Haridusosakond. Õpetajal oli nädalatuund harilikult 30. - 40 ul. tundide arv tunniplaanis.

Õppeplaani oli etteviijutatud programmis.

16. Õppetöö algas hommikust kell 9 ajal ja lõppes kell 14. või 15 ajal. Õppetund kestis 50 min., vahetund 10 min. Lõunavahelaeg kestis umbes pool tundi. Õppetunde oli päevas üks või kaks, mõnel päeval ka neli. Laupäeviti oli päev lühem - neljatunniline. Kõrd nädalas algas õppetöö kultuurihommikuga, teistel päevadel hommikupalvuse või lauluga. See kestis 1940. a. s. o. kuni Nõunogude Liidu valituse poolt antud uute korraldusteni.

17. Igapäev olid klassis korrapäraselt üks või kaks õpilast.

18. Et koolis töötas ainult üks õppejõud, mis oli ka klassijuhataja, samuti üldkorrapäraja. Kõike õppejõu ajal oli numbrilise õpetaja ka oma klassikomplekti juhataja. Klassijuhataja külastas vahetevahel ka õpilaste kodusid.

19. Õpilaringidest olid moodustatud Lõotusring - narkuse edendamise põhimõttel ja lühikese aja ka kodutööd. Talvisel vahelajal korraldati seuseõhtu - praegune näärükursus ja kevadel mainimisel tüüpilisel pühapäeval - emadepäeval õpilaste isetegevusliku ette - kannetega, mis olid tasuta sissepääsuga.

20. Klassi- ja koolikursuse lõpetamine toimus jooksvate hinnete alusel numbriliste hinnetega. Tunnistused anti kätte võimal koolipäeval. Tunnistusele märgiti veel käitumise, koostöö ja edasijõudmine.

21. Karistustena tuli ette seismist, nurgasseis - mist ja pärast õppetunde jätmist mõne õpilase suhtes, kuid neid ei olnud palju.

Esposel on arvatud, et mõnel õppeaastal ei tulnud tarvitada ainustki karistust algselt. Tuli aga näha ette ka ühe õpilase koolist väljaheistamine selle õpilase äärmiselt ulatliku käitumise tõttu. Et see õpilane kuulus tol ajal Palivere kooli piirkonda,

pidi ta ka Palivere kooli minema. Seal
sai ta rühvida üsna lähikest aega, siis
heideti ta sealtu väga lõplikult, s. a
nii, et ta hiljem kuskile kooli sisse ei
päärenud. See vägajuhutamine toimus juba
1946. a. novembri kuus. Alud oli pois
üsna korralik, aga kui nõrd tuli isale
teatada ühest koolipingi rikkamisest,
siis ütles see isa kogu koolipere kuml-
des, et kui tema poega korrald kutsu-
takse või karistatakse kuidagi, siis
talgu, pois koolist ära. Sellest peale
minutus pois koke ulakaks ja ei
allunud üldse enam koolikorrale.
Ei aidanud ka kaarõpilaste mõjutamine.
Hiljem saadeti ta, juba täiskasvanuna -
oma karutempude eest vangina 7. as-
taks elloraha ootlastise, kust mõne
aja pärast amnestia tõttu vabanes.
Koolist vägajuhutamine toimus õppenõu-
kogu otsusel ja Haridusosakonna
kinnituseel.

22. Lähemalt piiraks õpilaste soolise koos-
seini ja arvu kohta andmete koosta-
mine ilariide nauga, kuigi need
andmed on olemas, näigi 35 aasta
kohta. Kaalis käis õpilasi Väike-
Lähtu, Kaariku, Vanaväla, Uusküla,
Mõõme ja ellarime tra küladest,
kuni 7 km. kauguselt (Marimeta).

Vanemate varandusliku seisund üldiselt kehvapoolne, sauninud, väike- ja keskmiskoolipidajad. Erialgu oli õpilaste arv võrdlemisi suur - 1922/23. a. - 57, edaspidi vähen. Kord oli minu ümbr. töötades Kul. 40 õp., siis vaheldumisi, 39, 37, 36, 38, 35 j. n. e., kuni 1944. aastani. Siis hakkas arv vähenema, kuna nooremad inimesed said võimaluse edasiõppimiseks, mille järel sündunud linnadesse ametisse koos perevõõradega, ka lastega.

23. Internaatkoolil ei olnud, kuna polnud vajadust selle järel, kuigi vahetevahel mõned vanemalt õpilastel ka koolimajas õõbisid.

24. Etteanda klassi lõpetajad siirdusid edasi õppima Luua-Lõhtru 6-kl. kooli; mõned ka Palivere kooli; kuni lõpetasid algk. 6 klassi. Siis ka viimastel aastail Nõukogu kooli ajal. Paljud on nüüd arvamat õppimisvõimalusi kasutades edasi õppinud ja ametisse saanud ja õpivad kogu aja edasi.

25. Nagu eespool märgitud, oli 1920. a. - 1924. a. juhatajaks preester Jakob Juhani p. Ellu, kuna mina kahel viimasel aastal samas õpetajana töötasin. Hiljem töötasid vahel aegadega õpetajana Kuldvepp, Salme ellardi h. 1927/28. i. a. (1928/29. ja 1929/30. i. a. aga gümnaasiumi haridusega).

Tomson, Villem, ja 1951/52. ja 1952/53. ö. a. Nuursoo, Lina Pauli te. keskkooli karistusena.

Algures toimus õpetaja valimise valla volinagu poalt, olen ise sel teel valitud; hiljem määras õpetajaid kohale Lääne-Elva koolivalitus, samuti paigutas ümber.

Õpetajaosetus toimus kokkuleppel. Lähem jätlegi private igat ainet üksikult paigutada.

Kõõremad õpetajad töötanud rohkem ka varemajal elavides. V. Tomsonil, kes tuli vanema õpetajana sinna Haapsalu keskkoolist, oli lemmikaineks matemaatika.

Uutena pensionile mineva järel 1957. a. sügisel määrati uueks juhatajaks senine Suure-Lähtu 7. kooli õpetaja Reichardt, Emma Elmarite. 30 a. v. pedagoogilise keskharidusega, kes töötas ka käesoleval ajal Väike-Lähtu algkoolis juhatajana - õpetajana.

Õpetaja keskmise tundide norm oli 28-30 t.

Tähtsini kõrval töid. või ametist ei olnud. Koolijuhatajal tuli aga tähta kõiki koolise punktuid korraldusi ja lahendada ka kõiki majanduslikke küsimusi elarue naostamisel, selle hoidmisel, aruandluseel, võjavõrk-tusel, materjalide muetsemisel jne. jne.

Õpetaja Nuursoo tähtsena ja pioneeridega.

26. Koolijuhataja vallandamist või karistamist ei olnud, kuid õpetaja Tomson saadeti vält

mujale, kuna tegelus kalvabustega.
Õp. Kuldkepp siirdus edasi õppima ja
Meesoo määrati mujale selle pärast, et
nii õpilaste arv vähenes ja ei piisa-
nud kahe õpetaja normiks.

27. Eesti kodanluse päevil oli õpetaja töötam
kujundatud aastate ja hariduse järel juhataja
palk oli umbes 127 krooni kuus, õpetajal vähem,
kuid on ununenud. Kommunaaletas-
tena võimaldati õpetajale tasuta korter,
küte ja valgustus vallavalituse poolt ja arvel.
Korteris olid õpetajad koolimajas ühe-
toalises köögiga korteris.

28. Trivlikku põllumajandust ei aland kellelgi,
kuid koolimaast jätkus kartuli- ja peenramaas.

29. Seltskondlikust tegevusest võeti osa
võimaluse järel Suure-Lähtu kooli
juures korraldatavast üritusest.

30. Koolijuhataja (s. e. mina) võttis järe-
valt osa igal suvevaheajal korralda-
tavat kursustest õpetajale mõnes
linnas, Haapsalus, Tallinnas, Toortus, Rakveres.
Eipendunud ka ajalehed ja ajakirjad.

31. etndmed koolijuhatajate kohta
märgitud espool, enda tööstava-4laadid,
praegusel juhatajal E. Reichardtil. 10a.

Kooliümbruse korraldamise eest hoolitas
kooliteenija, pühkis, puhastas, pesi, kandis
jooget ja pesumee, küttis ahju ja korras-
tas ka kooliümbruse, ka suvel, käis ko-
dust, kuna elas kooli läheduses.

32. Õppenõukoguusse kuulunud kuni 1944. aastani kõik õpetajad, üks lastevanemate esindaja ja üks vallavalituse esindaja. Õppenõukogu ülesandeks oli õpilaste hindamine õppeainetes ja kooli koostuse hoidmise järelevalve. Vähekaud juhatajaga oli hea, laenuarvamini ei tekkunud.
33. Õppe- ja kasvatus töö osas allus kool Lääne-Eelavalituse Haridusosakonnale, kellele tuli ka kõik õppetööse puutuvad korraldused ja kellele tuli esitada kooli aruanded, sügisel ja aastava aruanne kevadel.
34. Kooli inspektoris koolinõunik harilikult naks nordsa õppeaasta vestel. Pearõhn inspekteerimisel pandi muredeks ka peaaigile, emakulile ja aritmeetikale. Väjalikud juhised ja inspekteerimise tulemused avaldati juhatajale ja õpetajail, sauliselt nohe peale reviduimist, mõnikord ka juhataja kaudu õpetajail. Lakkhehised õpetajamoonna ja inspektori või koolinõuniku vahel ette ei tulnud peale ühe, seltsimeetatnel õp. T., kus mujale saadeti.
35. Kooli majandusliku ülapiidaja oli vald, kes kandis kõik majanduslikud kulud. kütte, valgustuse, korterite, remondi, mööbli jne. osas. Vald murettes ka õppevahendid. maksis ka koolitunja palga.

Õpetajate palk tuli riigilt üks kord igas kuus, 36. Igal aastal tuli koostada aasta eelarve. Eelarve koostas kooli hoolkogu, kuhu kuulusid koolijuhataja, lastevanemate ja vallavalituse esindajad, kaks kumbagist. Keskmiselt oli eelarve suurus 600-700 krooni, mida kääntas vallavalitus.

37. Õppemaksu koolis ei alunud.

38. Sidepidamises kooliga oli kooli hoolkogu igal aastal määratud kaks vallavalituse esindajat, kes hoolkogu koostamist ja tegevusest osa võtsid. Nende ülesandeks oli kaasa aidata ja korraldada remondi, materjali, kütte jne küsimust, ka määratud toetuse ärajaotamine kehvemate õpilaste vahel.

39. Külalistati võimaluse järel kõiki õpilaste kodumaid. Koolisse suhtunud vanemad hästi.

40. Kooli kohustuse alla kuulusid lapsed 9 a. vanusest. Järelevalvet kooli kohustuse täitmisel teostasid õppenõu kogu ja hoolkogu ühiselt. Kehvemate õpilaste toetussumma määrati vallavalituse poolt, mis hoolkogu määramisel anti õpilastele nätte toetusena, rüüdina, jalatsitena jne. Välgalangemisi enne kooli lõpetamist iv kl. oli vähe, üksikuid juhtusid.

Kooli kohustuse täitmist kontrollis ka kooli nõunik revisleerimistel, ka tuli igas kuus esitada aruanne punde mis tehti. Haridusosakonnale.

41. Suur osa õpilastest on sündunud tootva töö alale, lõpetades tööstuskooli; terve rida on endale valinud raudteelase elukutse, üks oli Tallinnas Tarbekunsti kooli direktoriks, osa on saavutanud keskkooli hariduse, üks on sündinud ülikooli õppima.

42. Nõukogu valitsemise ajal on kool korra osa võtnud ka rajooni lauljapeost 10 õpilasega.

43. 1905. a., Veebruar ja Oktoobri revolutsioonipäevist ei ole koolil andmeid säilinud. Tse. olin 1905. a. veel laps, hiljem olin suuremate ühendamiste ajal kuskil midagi õppimas. - .s.o. 1917-1918. a.

44. 1940/41. aasta - nõukogu korra taas - kehtestamisel tehti muutus ka kooli nõukogu koolis. Õpetajad võtsid osa nõukogulisest üritusest, kooli organiseeriti oktoobrilaste ja pioneeri rühmi; käinud kohal instruktorid, selgitanud pionieritöö tähtsust jne.

Õpilased hakkasid innukalt kasutama avanemaid edasiõppimise võimalusi;

45. Et kooli oli väike-ühempleksiline, jäi see nagu kuskilgi vahet ja talvi tulnud ette eriti suuri raskusi, tuli ainult leppida paigutamisega koolilõudega, nagu teistelgi koolidel.

46. 1944./45. õppeaasta alul oli õppetöö alustamisega raskusi, kuna puudusid vajalikud õpikud, õpilaste arv aga oli - 24. ja õppetöö algas 30. oktoobril 1944. a, kuid Nõukogude valitsuse kiirete edusammude tõttu kooli küsimuste lahendamisel lahenes ka õpilaste küsimus: peatult. Et kirjutusmaterjale, viikiivid, plüatsid, sulgi, krüüti, tinti oli mul alati suuremal hulgal tagavaras, siis ei alund kirjutusmaterjalist kunagi puudust ja õppetöö võis kulgeda normaalselt.

47. Praegu töötab kool 4.-klassilise algeoolina ühe klassi kompleksiga ja ühe õppejõuga.

V. Lätmus.

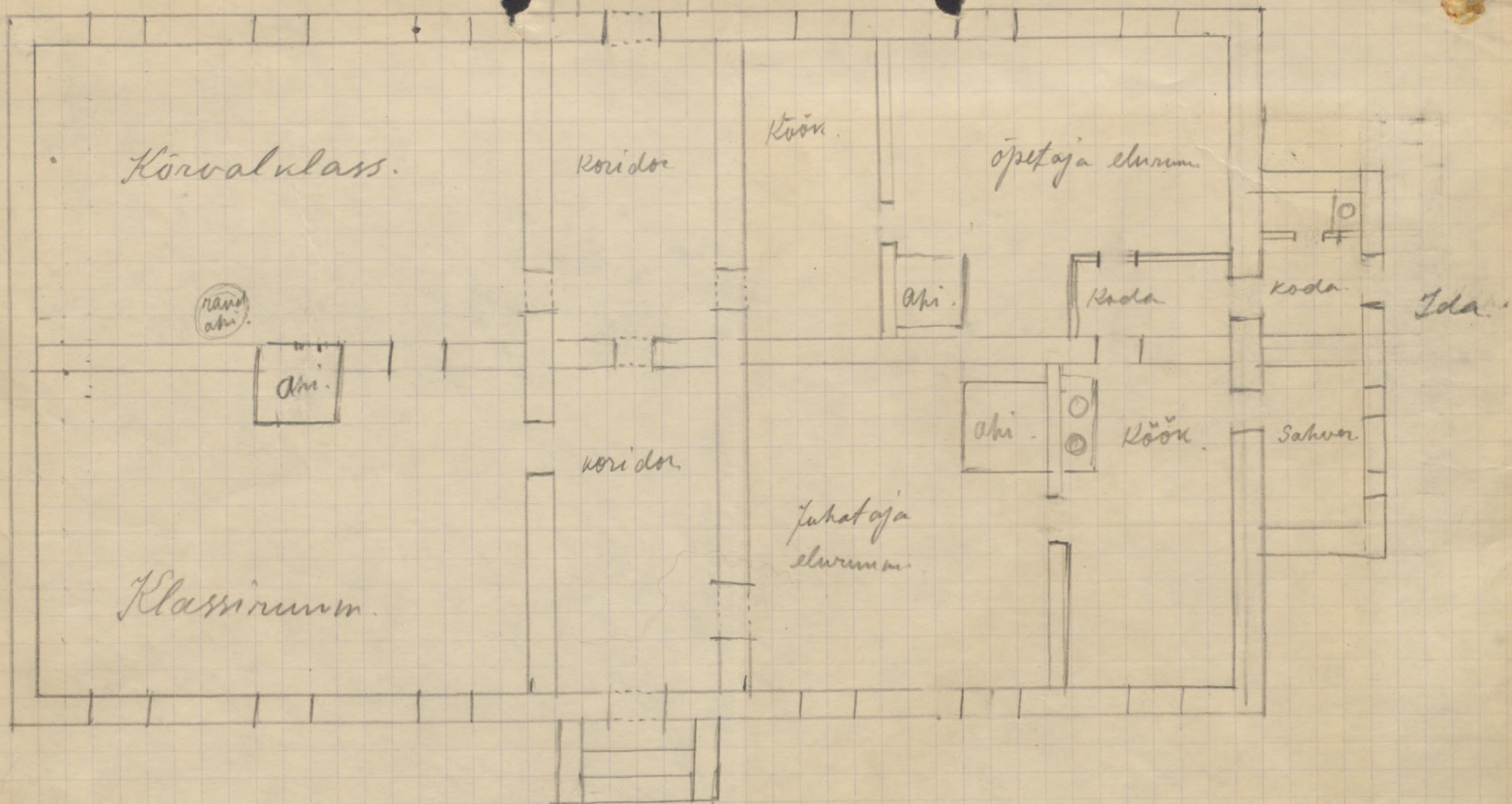
9. novembril 1960

M. Pärnassalu.

(indine Peterson.).

Lääs

Põhi

Lõuna

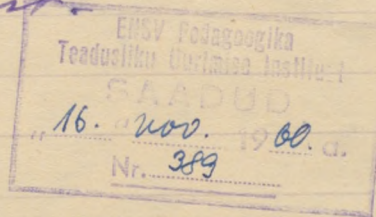
V- Lähtu

E.N.S.V

Pedagoogika Teadusliku uurimise Instituutile.

Saadate Teile koos selle tagasisaadetena
pildiga siin juures toobikoonna teisigi
pilte, mis see Teile huvitab. Leidisin ühe
Ungari koolist - erimehe minu armastatult elal.
Õnnestus leida ka pilti Vigala-Poru koolima-
jast, kuid me maja katus pole pildil näh-
tav, on talvine näte. On küll üks parem näte,
kuid see on albumis kinni klebitud, ei
saa võtta. Ülejäänud on Lähtrus.

V. Lähtrus, 14. XI 1960.

M. Pärnassalu.